

Mål C-501/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

28 juni 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumänien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

22 februari 2019

Klagande:

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor

Motpart:

Pro Management Insolv IPURL, i egenskap av konkursförvaltare för Asociația Culturală ”Suflet de Român”

Saken i det nationella målet

Överklagande av avgörande varigenom Curtea de Apel București ålade motparten Asociația Culturală ”Suflet de Român” (kulturella föreningen ”Suflet de Român”, nedan kallad motparten) att betala ett penningbelopp till klaganden UCMR-ADA Asociația pentru Drepturi de Autor (upphovsrättsorganisation, nedan kallad klaganden) för förfallen ersättning för överföring av musikaliska verk till allmänheten.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande har framställts med stöd av artikel 267 FEUF och avser tolkningen av artiklarna 24.1, 25 a och 28 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 1) Tillhandahåller rättsinnehavare till musikaliska verk en tjänst, i den mening som avses i artiklarna 24.1 och 25 a i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet), till arrangörer av föreställningar från vilka kollektiva förvaltningsorganisationer, i kraft av ett tillstånd/en icke-exklusiv licens, i eget namn men för rättsinnehavarnas räkning, tar ut ersättning för överföring av musikaliska verk till allmänheten?
- 2) Om den första frågan besvaras jakande, handlar kollektiva förvaltningsorganisationer, när de från arrangörer av föreställningar tar ut ersättning för överföring av musikaliska verk till allmänheten, då i egenskap av beskattningsbara personer i den mening som avses i artikel 28 i mervärdesskattedirektivet och har de då skyldighet att utfärda fakturor med mervärdesskatt till de aktuella arrangörerna av föreställningar, och ska upphovsmän och övriga upphovsrättsinnehavare till musikaliska verk, när dessa erhåller ersättning, i sin tur utfärda fakturor med mervärdesskatt till den kollektiva förvaltningsorganisationen?

Anförda unionsbestämmelser och anförd praxis från EU-domstolen

Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt, artiklarna 2, 24, 25 och 28

Dom av den 18 januari 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, dom av den 14 juli 2011, Henfling m.fl., C-464/10, EU:C:2011:489

Anförda nationella bestämmelser

Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal (lag nr 571/2003 om införande av skattelagen), i den lydelse som gällde vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna i det nationella målet

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (lag nr 8/1996 om upphovsrätt och närstående rättigheter)

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Klaganden är en kollektiv organisation som förvaltar ekonomiska upphovsrättigheter till musikaliska verk som tillhör utgivare vilka är juridiska personer eller auktoriserade fysiska personer. Organisationen är av Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (den rumänska upphovsrättsbyrån) utvald som den enda organisation som får förvalta ekonomiska upphovsrättigheter för överföring

av musikaliska verk till allmänheten i samband med konserter, föreställningar eller konstnärliga evenemang.

- 2 Motparten är en juridisk person som arrangerar föreställningar under vilka musikaliska verk framförs till allmänheten.
- 3 Den 16 november 2012 arrangerade motparten en konsert för vilken motparten fick tillstånd/icke-exklusiv licens av klaganden att använda musikaliska verk. Som motprestation skulle motparten betala ersättning till klaganden med ett belopp som skulle beräknas enligt tillståndet.
- 4 I och med att motparten enbart betalade en del av ovannämnda ersättning, väckte klaganden talan. Klagandens yrkande bifölls i både första och andra instans. Till skillnad från domstolen i första instans konstaterade domstolen i andra instans att klagandens uppbörd av ersättning inte utgör någon beskattningsbar transaktion och ersättning för överföring av musikaliska verk till allmänheten inte ska vara föremål för mervärdesskatt. Den sistnämnda domstolen sänkte därför det belopp som motparten i första instans hade ålagts att betala genom att dra av beloppet på mervärdesskatten.
- 5 Både klaganden och motparten har överklagat domen som meddelats av domstolen i andra instans till den hänskjutande domstolen.

Parternas huvudargument

- 6 **Klaganden** har bestritt att domstolen i andra instans befriade motparten från skyldigheten att betala mervärdesskatten. Enligt klagandens uppfattning erhöll motparten – mot bakgrund av det tillstånd/den icke-exklusiva licens som undertecknades i kraft av rätten att bevilja tillstånd till överföring av verk till allmänheten och att utöva den aktuella rätten – ensamrätt att utnyttja ekonomiska upphovsrättigheter inom ramen för det beviljade tillståndet. Enligt lag beviljas ovannämnda tillstånd mot ersättning, vilket innebär att mervärdesskatt ska tillämpas, eftersom ersättning som tas ut av kollektiva förvaltningsorganisationer utgör en beskattningsbar transaktion.
- 7 Klaganden har även gjort gällande att den angripna domen utgör ett åsidosättande av principen om skatteneutralitet, eftersom mervärdesskatten för det fall att uppbörd av ersättning från motparten, i egenskap av användare, inte utgör någon beskattningsbar transaktion, bärs av klaganden, trots att denna inte är slutkonsument, det vill säga av upphovsmännen till de utnyttjade verken. Innehavare av ekonomiska upphovsrättigheter till musikaliska verk är således beskattningsbara personer, med den följden att de tillämpar mervärdesskatt när de fakturerar klaganden för ersättningen.
- 8 Klaganden har påpekat att direktiv 2006/112 har tolkats på olika sätt av olika domstolar och lyft fram ståndpunkten hos Ministerul Finanțelor Publice (ministeriet för offentliga finanser), som har meddelat klaganden att tillstånd att

utnyttja musikaliska verk genom överföring till allmänheten, vilket beviljas arrangörer av föreställningar mot ersättning, inte utgör tillhandahållande av tjänster i mervärdesskattehänseende.

- 9 **Motparten** har i huvudsak framfört kritik mot det ersättningsbelopp som motparten ålades att betala, närmare bestämt till följd av att den arrangerade föreställningen kvalificerades felaktigt.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 10 **Den första frågan** avser huruvida transaktioner varigenom rättsinnehavare till musikaliska verk beviljar arrangörer av föreställningar tillstånd att utnyttja dessa verk ska kvalificeras som tillhandahållande av tjänster mot ersättning i den mening som avses i direktiv 2006/112.
- 11 Den hänskjutande domstolen lyfter frågan huruvida det rättsliga resonemang som EU-domstolen följde i domen av den 18 januari 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, vid tolkning av samma bestämmelser i direktiv 2006/112 kan tillämpas mutatis mutandis i förevarande fall, även om nämnda dom inte har direkt betydelse för förevarande mål, eftersom den avsåg andra ekonomiska rättigheter och andra kategorier av innehavare. I motsats till innehavare av mångfaldiganderätt när det gäller privatkopiering har upphovsmannen till musikaliska verk inte bara rätt till skälig ersättning, utan även den ekonomiska rättigheten att bevilja tillstånd eller förbjuda direkt eller indirekt överföring av verket till allmänheten, i och med att nämnda rättighet kan vara föremål för överlåtelse.
- 12 Det ska emellertid påpekas att EU-domstolen i domen av den 18 januari 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, baserade sig på två huvudargument för att i det dåvarande fallet slå fast att det inte var fråga om någon transaktion mot ersättning som utgjorde ett ”tillhandahållande av tjänster”.
- 13 För det första förelåg det mellan å ena sidan innehavare av mångfaldiganderätt eller, i förekommande fall, organisationen för kollektiv förvaltning av sådana rättigheter och å andra sidan tillverkare och importörer av tomma medier och apparater för inspelning och återgivning inget rättsförhållande som innebär ett ömsesidigt utbyte av prestationer. Skyldigheten att betala de aktuella avgifterna ålåg tillverkare och importörer enligt den nationella lagen, i vilken även beloppen för dessa avgifter fastställdes.
- 14 Den rimliga kompensationen till innehavarna utgjorde för det andra inte det direkta motvärdet till någon tjänst, eftersom den var kopplad till den skada som nämnda innehavare led till följd av att det skyddade verket mångfaldigades utan deras tillstånd.
- 15 Enligt den hänskjutande domstolen går det inte att utesluta att åtminstone det första argumentet även kan tillämpas i förevarande mål, när det beaktas vilka

rättsförhållanden som uppstår mellan innehavare av ekonomiska rättigheter till musikaliska verk och den kollektiva förvaltningsorganisationen samt mellan sistnämnda organisation och användare av musikaliska verk.

- 16 Den hänskjutande domstolen påpekar att upphovsrättsinnehavare i överensstämmelse med rumänsk lagstiftning inte får överlåta ekonomiska rättigheter som enligt lag tillfaller kollektiva förvaltningsorganisationer, medan kollektiv förvaltning är obligatorisk för att utöva rätten till överföring av musikaliska verk till allmänheten. Därför företräder kollektiva förvaltningsorganisationer även rättighetssinnehavare som inte lämnat dem fullmakt.
- 17 Den hänskjutande domstolen påpekar även följande:
 - Både skyldigheten att bevilja tillståndet/den icke-exklusiva licensen och betalningen av ersättningen till rättsinnehavare stadgas i den nationella lagen, där det även fastställs kriterier för hur ersättningen beräknas.
 - Vid obligatorisk kollektiv förvaltning som i förevarande fall handlar den kollektiva förvaltningsorganisationen i kraft av lagen, oavsett om dess medlemmar har lämnat uttrycklig fullmakt.
 - Det faktiska beloppet fastställs enligt lag genom förhandlingar mellan den kollektiva förvaltningsorganisationen och användarnas representanter, i vilka rättsinnehavare inte direkt deltar.
 - Rättsinnehavarna erhåller inte det penningbelopp som användarna i själva verket betalar, utan får av den kollektiva förvaltningsorganisationen ett penningbelopp som fastställs genom en fördelning som är baserad på proportionalitetskriteriet och efter avdrag av en provision.
- 18 Under dessa omständigheter aktualiseras frågan huruvida det föreligger ett rättsförhållande som innebär ett ömsesidigt utbyte av prestationer mellan rättsinnehavarna och en viss användare och huruvida de penningbelopp som rättsinnehavare i slutändan erhåller från den kollektiva förvaltningsorganisationen utgör den faktiska ersättningen för en viss tjänst.
- 19 Om det fastställs att ett sådant rättsförhållande föreligger önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida det i förevarande fall kan vara fråga om överlåtelse av en immateriell tillgång, när det även ska beaktas att ”Överlåtelse av upphovsrätter” enligt bestämmelserna i artikel 5[9] första stycket a i direktiv 2006/112 räknas som tillhandahållande av tjänster.
- 20 **Den andra frågan** har nära samband med den första frågan och uppstår enbart om den första frågan besvaras jakande.
- 21 Den hänskjutande domstolen önskar i huvudsak få klarhet i huruvida kollektiva förvaltningsorganisationer, när dessa av arrangörer av föreställningar tar ut

ersättningar för överföring av musikaliska verk till allmänheten, handlar i egenskap av beskattningsbara personer i den mening som avses i artikel 28 i direktiv 2006/112.

- 22 Frågan är relevant i förevarande fall, eftersom det ska slås fast om motparten, för det fall att klaganden har fog för sitt yrkande, även ska betala mervärdesskatten på det belopp som motparten ålades att betala. Med andra ord ska det fastställas huruvida den kollektiva förvaltningsorganisationen i förevarande fall uppträdde som mellanman vid ett tillhandahållande av tjänster på så sätt att organisationen i mervärdesskattehänseende mottog och sedan själv tillhandahöll den aktuella tjänsten.
- 23 Tolkningsfrågan tar avstamp i det faktiska sätt på vilket klaganden i förevarande fall, i egenskap av kollektiv förvaltningsorganisation, var en del av ett rättsförhållande som förutsätter ett ömsesidigt utbyte av prestationer mellan rättsinnehavarna och en viss användare.
- 24 Som framgår av EU-domstolens praxis angående tolkningen av artikel 28 i direktiv 2006/112 skapar denna bestämmelse den rättsliga fiktionen att två identiska tjänster tillhandahålls efter varandra. Enligt denna fiktion anses den beskattningsbara person som uppträder som mellanman vid tillhandahållandet av tjänsterna (kommissionären) först ha mottagit de aktuella tjänsterna från den för vars räkning den beskattningsbara personen handlar (kommittenten) och därefter själv ha tillhandahållit tjänsterna till kunden. När det gäller rättsförhållandet mellan kommittenten och kommissionären innebär detta att deras respektive roller som tillhandahållare och mottagare av tjänster fiktivt har kastats om i mervärdesskattehänseende.
- 25 I förevarande fall råder det enligt den hänskjutande domstolen tvivel om det föreligger två identiska tjänster som tillhandahålls efter varandra, inte minst därför att den kollektiva förvaltningsorganisationen vid obligatorisk kollektiv förvaltning även företräder rättighetssinnehavare som inte lämnat dem fullmakt. För övrigt kan den kollektiva förvaltningsorganisationens status som enbart kommissionär, i den roll som avses i artikel 28 i direktivet, ifrågasättas mot bakgrund av alla skyldigheter som enligt lag åläggs vid utövande av kollektiv förvaltning.
- 26 När det har klargjorts vilken status som kollektiva förvaltningsorganisationer har mot bakgrund av artikel 28 i direktiv 2006/112 och i förekommande fall huruvida de har skyldighet att utfärda fakturor med mervärdesskatt till de berörda arrangörerna av föreställningar, bör det enligt den hänskjutande domstolens uppfattning även klargöras huruvida upphovspersoner och övriga upphovsrättsinnehavare till musikaliska verk, när de erhåller ersättningar, i sin tur ska utfärda fakturor med mervärdesskatt till kollektiva förvaltningsorganisationer.